

NYE MENINGER

Bistand etter Durban

Innsatsen i norsk bistand framover bør rettes mot noe Norge kan og som også vil gi god effekt: Trygg og ren energi i utviklingsland.

I den senere tid har fokuset på effekten av norsk bistand økt. Det er betimelig. Resultatet av sterkere effektfokus bør bli en spissing av norsk innsats. I stedet for å spre den for alle bistandsvinder, bør det etter vår mening satses på det vi kan best og som gir stor effekt: Tilgang til trygg og ren energi. Det bør gjøres med økt offentlig-privat samarbeid i bistandssektoren samtidig som lokalt eierskap sikres bedre enn i dag. Etter klimatoppmøtet i Durban, som dessverre og som forventet ikke ga det nødvendige gjennombruddet for å begrense global oppvarming, er en slik spissing viktigere enn noen gang.

Energitilførsel ved bruk av rene og bærekraftige teknologier er nødvendig for å redusere skadelige karbonutslipp. Det viktige spørsmålet er selvsagt hvordan vi kan oppnå dette. I lys av den pågående finanskrisen og den systemiske ustabiliteten som for øyeblikket påvirker de rikere, utviklede landene, er det åpenbart at de vanlige, offentlig finansierte aktørene fra vesten ikke er i stand til å komme opp med de nødvendige behov for investeringer i utviklingsland.

Les hele Adekola Oyenuga og Hermund Haalands innlegg på nyemeninger.no

DAGSAVISEN RETTER

I artikkelen om Nathan som blir sendt ut av landet i lørdagens utgave av Dagsavisen snek det seg inn en feil. Dagsavisen skrev at Heikki Holmås er nestleder i SV. Det er selvfølgelig feil. Heikki Holmås er stortingsrepresentant for SV og leder for kommunal- og forvaltningskomiteen på Stortinget.

HEGE ULSTEIN
Fung. debattredaktør

Kronikk: 6000 tegn inkl. mellomrom.
Hovedinnlegg: 4000 tegn.
Innlegg/replik: 2000 tegn.
Kortinnlegg: 800-1500 tegn.
Sendes til: debatt@dagsavisen.no

Legg ved portrettfoto. Innleggene kan legges ut på nett. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

WILLY BRANDT: Han ble en representant for «det andre Tyskland», skrev bøker, brosjyrer, artikler, holdt foredrag – det meste kan sammenfattes under fellesnevneren «Hitler er ikke Tyskland».

Fredsprisen – 40 år etter

KRONIKK

SVERRE MYRLI

Stortingsrepresentant (Ap) og styreleder i Den norsk-tyske Willy Brandt-stiftelsen

Det er 40 år siden Willy Brandt ble tildelt Nobels fredspris. Det er vanlig at det blir debatt om fredsprisutdelingene. Debatt var det også i 1971 da Brandt fikk prisen, da noen mente at det var utidig å gi prisen til en aktiv politiker, og noen protesterte utenfor universitetets aula under prisutdelingen fordi Vest-Tyskland eksporterte våpen.

Når fredsprisutdelinger skal vurderes, bør en la det gå noen år før en feller noen dom. 40 år etter kan vi slå fast at prisen til Willy Brandt står som en meget riktig tildeling. Brandt fikk prisen for sin østpolitikk som han initierte sammen med sin nære medarbeider Egon Bahr. Utgangspunktet var det fastlåste forholdet mellom øst og vest i Europa, og øst og vest i det delte Tyskland. Brandt la opp til en østpolitikk under slagordet «endring gjennom tilnærming». Han la opp til en dialog med statene i øst, for på den måten å kunne endre det fastlåste bildet.

Historien har spilt på lag med Brandt. Østpolitikken og dialogen østover var en av de viktige faktorer som myket opp det fastlåste bildet, og som kulminerte i Berlin-murens fall i 1989 og dermed avslutningen av den kalde krigen. Brandt fikk oppleve denne utviklingen, og hans kommentar etter murens fall var at «nå vokser det sammen, det som hører sammen» («jetzt wächst zusammen, was zusammen gehört»).

Willy Brandt var den fjerde tysker som fikk Nobels fredspris. Den siste som fikk prisen før ham var den opposisjonelle journalisten Carl von Ossietzky som fikk prisen i 1936, ikke minst takket være Brandts iherdige arbeid for det. von Ossietzky hadde sittet lenge i nazistisk fangenskap, og Hitler raste over prisutdelingen og forbød deretter tyskere å motta Nobelpriser. Akkurat det fikk på mange måter en egen betydning da prisen 35 år senere gikk til Brandt.

Det hører med til en artikkel om Brandt 40 år senere å vise til den rolle han spilte for normaliseringen av norsk-tyske forhold etter krigen, selv om det ikke hadde noe å gjøre med selve tildelingen av fredsprisen. Brandt kom til Norge som flyktning, ble fratatt sitt tyske statsborgerskap i 1938 og ble norsk statsborger da han måtte flykte til Sverige sommeren 1940. Han ble en representant for «det andre Tyskland», skrev bøker, brosjyrer, artikler, holdt foredrag – det meste kan sammenfattes under fellesnevneren «Hitler er ikke Tyskland».

Allerede før frigjøringen var det klart

Berlinmurens fall i november 1989. Willy Brandt talte i Vest-Berlin i forbindelse med åpningen av grensen mellom øst og vest. FOTO: SCANPIX

for ham at han ville vende tilbake til Tyskland for å yte sitt for å bygge demokratiet i sitt gamle hjemland. Men han møtte mye motstand. Det å være immigrant til sitt eget fødeland og ha hatt et fremmed statsborgerskap, ble brukt mot han av Adenauers kristendemokrater, enkelte egne partifeller og det østtyske regimet. Men han ble den immigranten som har hatt den mest bemerkelsesverdige politiske karriere. Han dro tilbake til Berlin i 1947, først som norsk UD-tjenestemann, ble så parlamentspresident og deretter borgermester i Berlin, deretter utenriksminister (1966-1969) og til slutt tysk forbundskansler (1969-1974).

Oppholdet i Norge ble skjellsettende for hans politiske tenkning, og han glemte aldri årene i Norge og den politiske ballast han brakte med seg til Tyskland. I Norge ble han kjent med en annen politisk kultur og fikk nye politiske perspektiver. Han lærte at andre land, ikke minst de østeuropeiske, hadde legitime sikkerhetsinteresser. Allerede i 1940 utviklet han tanker om Europas framtidige arkitektur (ref. «Skrifter fra eksilåra i Norge», redaktør Einhart Lorenz, Universitetsforlaget, 1993). Det går linjer fra disse skriftene til østpolitikken.

For Brandt var forholdet til Polen særlig viktig fordi Polen hadde lidd mest som følge av utviklingen i Tyskland, fra de polske delinger til Bismarcks germaniseringspolitikk, til Weimar-republikkens manglende respekt for Polen som stat, og til Hitlers forbrytelser. Da Brandt under et besøk i Warszawa i 1970 som vesttysk forbundskansler knelte foran monumentet over jødene helter, skapte han håp hos mange av tilhengerne, og tilsvarende ergrelse hos sine politiske motstandere. Bildet av en knelende

Brandt i Warszawa er kanskje det politiske bildet av Brandt som vil bli stående lengst for ettertida.

Willy Brandt kom også til å spille en viktig rolle for normaliseringen av Norges forhold til Tyskland etter krigen. For mange nordmenn sto han som symbol på det andre Tyskland som ikke lot seg knekke av nazismen. Hans regelmessige besøk i Norge, ikke minst sammen med kona Rut på hytta i Vangsåsen, ga gode muligheter til å pleie norske kontakter og arbeide for forsoning.

Det var en gest til Willy Brandt da Thorvald Stoltenberg og Egon Bahr kalte stiftelsen som skulle arbeide for å styrke forbindelsene mellom de to land for «Den norsk-tyske Willy Brandt-stiftelsen». Brandt selv fikk aldri oppleve stiftelsen og den utvikling som har skjedd i det norsk-tyske forhold, ei heller Tysklands nye ledende rolle i Europa i kjølvannet av finanskrisa.

Det er nesten et symbolsk uttrykk for denne utvikling når Norge overtar formannskapet i Nordisk ministerråd fra nyttår. Utenriksminister Jonas Gahr Støre har da valgt å legge sitt første nordiske utenriksministermøte til Berlin, og å invitere den tyske utenriksminister med. I forbindelse med utenriksministermøtet vil de seks ministerne åpne en stor seminarserie som tar opp de nordiske lands forhold til Tyskland.

Willy Brandt ville nok sett med stor tilfredshet på det løp historien fikk, både når det gjaldt den historiske normaliseringsprosessen mellom øst og vest, og også normaliseringen av forbindelsene mellom Norge og Tyskland – prosessen han i høyeste grad var del av.